

Комплексно-цільова програма виховання студентів на кафедрі загальної гігієни ДМА передбачає певні принципи, які, зокрема, полягають в ініціації у майбутніх лікарів бажання поповнювати та накопичувати свої знання шляхом плідної підготовки до навчальних занять, а також під час позааудиторних заходів. Через реалізацію регульованих різноманітних і змістовних стосунків учасників зазначеного процесу досягається усвідомлення студентами важливості цілеспрямованої праці задля досягнення поставленої мети [1, 3].

Під час проведення кожного заняття викладачами кафедри акцентується увага на деонтологічних аспектах спілкування з хворими та потенційними пацієнтами, необхідності чуйного та гуманного ставлення до них, формування професійної відповідальності за збереження здоров'я хворого, усвідомлення значення якості запропонованих профілактичних рекомендацій і призначених адекватних превентивних заходів, що також є частиною виховної роботи.

Різномпланова робота зі студентами забезпечує реалізацію призначення кафедри загальної гігієни в цілому не тільки як освітнього і наукового центру, але і як суспільного інституту виховання молоді, покликаною здійснити підготовку висококваліфікованого фахівця, особистості, здатної до ефективної адаптації та життєдіяльності в умовах динамічно мінливого соціуму [2, 3].

Формування інтелектуального та світоглядного розвитку студентів постійно здійснюється професорсько-викладацьким складом кафедри загальної гігієни, який активно виконує гуманітарно-виховну роботу згідно з розробленим планом заходів, що передбачає наступні форми:

– виховну роботу та бесіди під час аудиторних занять та лекцій з питань: деонтології лікарів різних спеціальностей, етики та естетики, здорового способу життя, екологічного виховання, рідної (державної) мови, політичної та загальнодержавної тематики;

– проведення святкових і пізнавальних заходів, організацію та відвідування сумісно з кураторами виставок і музеїв, тощо;

Викладачами кафедри загальної гігієни ведеться робота зі створення педагогічного супроводу всіх видів навчальної та позааудиторної діяльності студентів, у вигляді організації науково-тематичних конференцій для студентів з вивчення питань профілактичної медицини. Для формування в освітньому просторі середовища, в якому розвиватимуться і задовольнятимуться освітні, соціальні й творчі потреби студентів на кафедрі працює студентський науковий гурток, який є прикладом найбільш ефективної профорієнтаційної роботи та своєрідним фундаментом для подальших успіхів у науково-дослідницькій і викладацькій діяльності. На засіданнях гуртка наступним поколінням майбутніх лікарів передаються кращі наукові тра-

диції, погляди, ідеологію вчителів, активно пропонуються нові горизонти гігієнічної науки, розглядаються сучасні результати досліджень наслідків техногенного забруднення довкілля та його ролі у здоров'ї населення. Найкращі гуртківці стають кандидатами на участь в олімпіаді з гігієни та учасниками науково-практичних конференцій студентів і молодих вчених.

Висновки. Отже гуманітарно-виховна робота у ДМА проводиться активно і всебічно та передбачає реалізацію системи заходів, спрямованих на виховання високорозвинутої особистості майбутнього фахівця зі сформованою культурою поведінки, творчим мисленням, відповідальністю, різнобічними інтересами та дієвою конкурентоспроможністю. Інтегративний метод виховання майбутніх лікарів, який поряд з іншими застосовується на кафедрі загальної гігієни, спрямований на цілісність і гармонійне поєднання педагогічних, професійних та суспільних вимог. Для підвищення ефективності вищої освіти в медичній академії створюються сприятливі умови для самореалізації і розвитку кожного студента, з урахуванням індивідуальних запитів та інтересів, зі стимулюванням внутрішньої потреби до формування успішної молоді людини, здатної самореалізуватися в соціумі як професіонал, громадянин, сім'янин, носій культури. Подальше удосконалення форм і методів виховної роботи по підготовки майбутніх медиків сприятиме належному формуванню особистості лікаря у світлі нових державотворчих, національно-культурних та морально-виховних перетворень.

Література

1. Білецька Е. М. Деякі аспекти функціонування і розвитку системи навчально-виховної діяльності в сучасних ВНЗ / Е. М. Білецька, Т. А. Головова, О. В. Антонова // Зб. матер. міжнар. наук.-практ. конф. «Виховна робота в умовах безперервної освіти». – Харків, 2009. – С. 70–71.
2. Старча Т. М. Сучасні завдання вищої медичної освіти та кадрового забезпечення реформування галузі / Т. М. Старча, О. П. Волосовець, І. В. Клоченко [та ін.] // Матеріали Всеукр. навч.-наук. конф. з міжнар. участю «Реалізація закону України «Про вищу освіту» у вищій медичній та фармацевтичній освіті України», 22–22 травня 2015, Тернопіль. – С. 5–7.
3. Чухрієнко Н. Д. Освітньо-виховні проблеми в підготовці лікаря загальної практики – сімейного лікаря / Н. Д. Чухрієнко, І. В. Василевська // Актуальні питання якості медичної освіти: зб. матеріалів XIII Всеукр. наук.-практ. конф. з міжнар. участю. – Тернопіль: ТДМУ, 2016. – Т. 2. – С. 330–331.
4. Шутак Л.Б. Методологічні підходи до гуманітарної підготовки майбутніх медиків / Л. Б. Шутак, Г. В. Навчук // Буковинський медичний вісник. – Т. 18, № 1 (69). – 2014. – С. 198–201.

ОНЛАЙН ПІДГОТОВКА СТУДЕНТІВ ДО ЛІЦЕНЗІЙНОГО ІСПИТУ «КРОК-1. ФАРМАЦІЯ» З ОРГАНІЧНОЇ ХІМІЇ: ПОТОЧНИЙ СТАН, ПЕРСПЕКТИВИ ВПРОВАДЖЕННЯ

Білий А. К., Воскобойнік О. Ю., Коваленко С. І.

Запорізький державний медичний університет

Вступ. Онлайн форми навчання вже давно посіли гідне місце серед сучасних освітніх технологій. Серед широкого спектру завдань, що можуть бути виконані за допомогою даного інструменту й підготовка до ліцензійних іспитів «КРОК-1. Фармація».

Основна частина. Колективом кафедри органічної і біоорганічної хімії ЗДМУ розроблене програмне забезпечення та контент, який дозволяє проводити дистанційну підготовку студентів до складання ліцензійних іспитів «КРОК-1. Фармація» в рамках дисципліни «органічна хімія». Додатково

представлена система дозволяє проводити постійний моніторинг процесу тестування, зокрема відслідковувати кількість, періодичність та результативність. Одержана інформація дозволяє проводити постійне удосконалення системи та покращувати рівень підтримки навчального процесу викладачами. Нами поставлено за мету проаналізувати залежність кількості тестування та їх результативності від дня тижня та часу доби. Данна інформація дозволить більш детально спланувати онлайн підтримку студентів викладачами кафедри. Аналіз залежності кількості тестувань від дня тижня показав, що найбільша кількість тестувань мала місце у вівторок та се-

реду. Залежність результативності тестування від дня тижня прослідковується, але на нашу думку не є показовою. Аналіз залежності кількості тестувань та їх результативності від часу доби дав можливість зробити висновок, що найбільша кількість спроб тестування очікувано спостерігається в проміжку часу між 17-00 год. та 00-00 год., причому середній відсоток суттєво не залежить від часу доби.

Висновки. Проведений аналіз даних дозволив виявити періоди найбільшої завантаженості онлайн систем, що дозволить більш ефективно планувати стратегію підтримки студентів викладачами.

ПІДВИЩЕННЯ ЕФЕКТИВНОСТІ НАВЧАННЯ СТУДЕНТІВ В УМОВАХ РЕФОРМУВАННЯ МЕДИЧНОЇ ОСВІТИ

Біловол О. М., Князькова І. І., Корнійчук В. І., Денисенко В. П., Кірієнко О. М., Ільченко І. А

Харківський національний медичний університет

Вступ. Загальноприйняті методи навчання студентів включають лекційний курс, практичні заняття та самостійну роботу студентів. Для максимально-ефективного засвоєння матеріалу на практичних заняттях студенти мають бути достатньо теоретично обізнані у темі, що розглядається. У сучасних умовах відбувається стрімкий розвиток інформаційних технологій. Під час самостійної роботи студент має змогу використовувати велику кількість джерел: як друкованих видань, так і електронну базу мережі Інтернет. Через великий об'єм вихідних даних студент має використовувати більше часу на обробку інформації, що в результаті призводить до зниження мотиваційної складової навчання. В зв'язку з цим існує потреба у оптимізації розподілу часу, передбаченого на самостійну роботу студентів. В умовах значного зменшення годин для проведення лекцій та практичних занять з дисципліни «Внутрішня медицина» актуальним стає залучення додаткових методів навчання.

Мета: Підвищити ефективність навчання через впровадження у навчальний процес новітніх методик, що включають майстер-класи та он-лайн тренінги із застосуванням сучасних інформаційно-телекомунікаційних технологій.

Матеріали та методи. На кафедрі клінічної фармакології та внутрішньої медицини ХНМУ, яка розташована на базі ДУ «Національний інститут терапії імені Л. Т. Малої НАМН України», для покращення засвоєння знань студентами запропоновано наступні новітні методики.

По-перше, це проведення майстер-класів за участю викладачів кафедри, провідних спеціалістів ДУ «Національний інститут терапії імені Л.Т. Малої НАМН України» та інших медичних установ міста Харкова. В рамках цього заходу детально розбираються наступні питання: особливості перебігу захворювання в різних клінічних ситуаціях; додаткові сучасні методи обстеження пацієнтів (біохімічні дослідження, комп'ютерна томографія, магнітно-резонансна томографія, ехосонографія, доплерографія серця і судин, вимірювання центрального аортального тиску, кризьстравохідна ехокардіографія та інші), сучасні стандарти ведення хворих, та рекомендації міжнародних галузевих асоціацій.

По-друге, пропонується модель он-лайн тренінгів, які проводяться у позаакадемічні години, під час яких студенти, не виходячи з дому, можуть спілкуватися між собою та з викладачами на теми, які розглядаються. Це дозволяє

більш ефективно використовувати час, передбачений для СРС, підвищити мотиваційну складову.

Тренінг проводиться з використанням он-лайн платформи, яка надає можливість одночасного підключення до 100 IP-адрес, можливість показу відеоматеріалів та презентацій. Активними учасниками є викладачі, які відкривають тренінг, та надають коротку оглядову інформацію у вигляді лекції на 15-20 хвилин. Під час лекції викладач робить наголос на актуальності проблеми, сучасних аспектах розвитку медичної науки та лікарської тактики при даній нозології. В наступні 30 хвилин декілька студентів, що є активними учасниками, роблять реферативні доповіді на тему, що розглядається з використанням власних оригінальних презентацій, створених на основі обробки сучасної літератури. В подальшому для найкращого засвоєння матеріалу та наглядності викладач може запросити хворого із відповідним діагнозом та організувати спілкування студентів із хворим он-лайн, під час якого студенти проводять опитування. Після цього викладач наводить дані додаткового лабораторного та інструментального обстеження. Наприкінці сесії йде обговорення даного клінічного випадку: проводиться диференціальна діагностика із обґрунтуванням, студенти самостійно встановлюють заключний розгорнутий діагноз із зазначенням основного та супутніх захворювань. Крім того, визначаються принципи медикаментозної терапії з урахуванням показань та протипоказань, проблем лікарської взаємодії та ін. За потреби дискутуються переваги та недоліки різних схем терапії, запропонованих студентами, за активної участі викладачів кафедри. Навіть студенти, які через недостатнє знання матеріалу або в силу характерологічних особливостей, не приймають активної участі у обговоренні, мають змогу отримати необхідну інформацію у максимально доступному для розуміння вигляді.

Висновок. Запропоновані методики створюють максимально комфортні умови для навчання студентів у позаакадемічні години, що підвищує ефективність освіти. Під час проведення майстер-класів та он-лайн тренінгів максимально залучаються такі сфери пізнавального процесу, як сприйняття та слухання. Це створює умови для довгострокового збереження інформації у пам'яті студента та застосування її у практичній діяльності. Також студенти мають змогу реалізувати свій творчий потенціал у цікавій для них формі, а педагоги у свою чергу підвищують свій